INFORMATIE OVER

Prostaatkanker (behandelingstraject)

U bent vanwege prostaatkanker onder behandeling in het BovenIJ ziekenhuis. Het BovenIJ ziekenhuis werkt samen met het Amsterdam UMC (AMC en VUMC). In deze folder leest u meer over het behandelingstraject.

Vanaf het moment dat bij u de verdenking op prostaatkanker bestaat, doorloopt u een intensief traject met diverse (diagnostische) onderzoeken en behandelingen. Dit traject noemen wij het ‘zorgpad Prostaatkanker’. De stappen in dit zorgpad zijn zo goed mogelijk op elkaar afgestemd.

Tijdens dit behandelingstraject bent u onder behandeling van een uroloog. De uroloog vertelt u wat prostaatkanker inhoudt en zet onderzoeken in gang. De uroloog bespreekt met u ook de uitslagen en de behandelopties. De uroloog wordt onder andere bijgestaan door de casemanager uro-oncologie.

Door intensieve samenwerking van onze oncologische specialisten kunt u bij ons rekenen op de beste kankerzorg bij u in de buurt. We betrekken uw huisarts bij de behandeling, en hebben ook aandacht voor de mensen om u heen.

Prostaatkanker

Prostaatkanker is de meest voorkomende vorm van kanker bij mannen. Ieder jaar krijgen ongeveer 12.000 mannen in Nederland deze diagnose. Ongeveer 1 op de 10 mannen krijgt ooit in zijn leven prostaatkanker.

De ziekte komt vooral voor bij mannen boven de 65 jaar. Maar het kan ook op jongere leeftijd ontstaan. Voor algemene informatie over prostaatkanker verwijzen wij u naar de brochure ‘Prostaatkanker’ van KWF kankerbestrijding of de website www.kanker.nl. Hier vindt u betrouwbare informatie over prostaatkanker en alle gerelateerde onderwerpen.

Zorgpad prostaatkanker

De behandeling van prostaatkanker bestaat uit verschillende stappen. Dit noemen wij een zorgpad. U krijgt in het zorgpad prostaatkanker te maken met artsen en verpleegkundigen van verschillende specialismen. Ook heeft u afspraken op verschillende afdelingen in het ziekenhuis. Om u hierbij te helpen, heeft u gedurende het gehele behandeltraject een vaste contactpersoon: uw casemanager uro-oncologie.

Uw vaste contactpersoon in het ziekenhuis: de casemanager uro-oncologie

De casemanager uro-oncologie is op de hoogte van uw situatie. Zij is aanwezig bij het multidisciplinair overleg en heeft nauw contact met uw behandelend uroloog. Van uw casemanager uro-oncologie kunt u voorlichting en begeleiding krijgen. U kunt haar vragen stellen tijdens uw behandeling en zij is er voor de nazorg.

Zij is uw aanspreekpunt vanaf de diagnose en zorgt voor uw psychosociale begeleiding. Naast een luisterend oor kan zij u adviezen geven bij de verwerking van de gevolgen van de behandeling of u doorverwijzen voor aanvullende hulp. U (en uw partner) en/of kinderen kunnen ook bij haar terecht voor psychische en sociale ondersteuning. Zij kan u verwijzen naar bijvoorbeeld een psycholoog of naar herstelprogramma's.

Belangrijke telefoonnummers BovenIJ ziekenhuis

Casemanager uro-oncologie		**Telefoon**
Traject van onderzoeken, het voorgestelde behandelplan en uw persoonlijke situatie.	Aanwezig: maandag tot en met vrijdag	020 - 634 6030

Afspraken, onderzoeken

Urologie polikliniek		**Telefoon**
Vragen over afspraken en onderzoeken	Maandag tot en met vrijdag	020 - 634 6243

Chemotherapie		Telefoon
Vragen over uw behandeling	Casemanagers oncologie	020 - 634 6297

Radiotherapie		Telefoon
Radiotherapie (bestraling)	Hiervoor kunt u contact opnemen met het ziekenhuis waar u de bestraling krijgt.	AMC: 020 - 566 34 33 VUmc: 020 - 444 44 44 AVL-NKI: 020 - 512 9111 U vraagt naar de afdeling radiotherapie.

Behandeling prostaatkanker

Als de uitslagen van onderzoek bekend zijn, bespreekt een multidisciplinair team van artsen wat de beste behandeling is in uw situatie.

Multidisciplinair oncologisch overleg (MDO)

Het multidisciplinair oncologisch team bestaat uit artsen en deskundigen uit de volgende 4 ziekenhuizen: BovenIJ ziekenhuis, Amsterdam UMC (AMC en VUMC) en Ziekenhuis Amstelland. We bespreken samen de uitslagen van de onderzoeken. De kennis van elke discipline (elk specialisme) wordt meegenomen in de afweging: wat is bij deze tumorsoort, op dit moment, voor deze patiënt de beste behandeling?

Het multidisciplinaire team komt gezamenlijk tot een behandelplan. Uw specialist en uw oncologieverpleegkundige urologie bespreken dit vervolgens met u.

De behandeling

De behandeling van prostaatkanker kun je globaal onderverdelen in twee groepen:

- Behandelingen voor prostaatkanker dat zich alleen bevindt binnen in de prostaat
- Behandelingen voor prostaatkanker waarbij er uitzaaiingen zijn geconstateerd.

De prostaatkanker bevindt zich alleen binnen de prostaat

Als de kankercellen alleen in de prostaat zitten, is de behandeling gericht op genezing. Door een operatie, of door uitwendige of inwendige bestraling (radiotherapie). Inwendige bestraling wordt ook wel brachytherapie genoemd.

Operatie

De uroloog verwijdert hierbij de prostaat inclusief de zaadblaasjes (radicale prostatectomie) en omliggende lymfeklieren. De operatie wordt veelal gedaan met behulp van een Da Vinci operatie-robot. Mogelijke gevolgen van deze operatie kunnen zijn incontinentie (ongewenst urineverlies) en impotentie (erectieproblemen).

Deze operatie wordt niet gedaan in het BovenIJ ziekenhuis. Hiervoor wordt u doorverwezen naar een ander ziekenhuis. Veel van onze patiënten gaan hiervoor naar het VUMC.

Uitwendige bestraling: Uitwendige bestraling in de genezende behandeling.

Uitwendige bestraling bij prostaatkanker heeft vaak genezing als doel. De behandeling duurt een paar weken. Soms is de bestraling in combinatie met hormonale therapie. Per week krijgt u vier tot vijf keer bestraling. Dit duurt ongeveer vijf minuten per keer. Een opname in het ziekenhuis is niet nodig.

Deze behandeling gebeurt niet in het BovenIJ ziekenhuis. Hiervoor wordt u doorverwezen naar een ander ziekenhuis. Veel patiënten gaan voor de bestraling naar het AMC.

Uitgebreide informatie met betrekking tot uitwendige bestraling kunt u lezen in de folder ‘Radiotherapie’ van KWF Kankerbestrijding en op www.kanker.nl.

Inwendige bestraling:. Hoe werkt inwendige bestraling?

Bestraling (radiotherapie) is de behandeling van kanker met straling. Het doel van de behandeling is om kankercellen te vernietigen en tegelijk het gezonde weefsel zo veel mogelijk te sparen. Alleen het deel van het lichaam waar de tumor zit, wordt bestraald. Het is dus een plaatselijke behandeling. Bij inwendige bestraling krijgt het gebied waar de tumor zit van binnenuit bestraling. De arts plaatst een vorm van radioactief materiaal in het lichaam, dichtbij de tumor. Een andere naam voor inwendige bestraling is brachytherapie.

Deze behandeling vindt niet plaats in het BovenIJ ziekenhuis . U wordt hiervoor verwezen naar een ander ziekenhuis. Veel patiënten gaan hiervoor naar het AMC.

De prostaatkanker bevindt zich ook buiten de prostaat: uitgezaaide prostaatkanker

Bij uitgezaaide prostaatkanker is genezing niet meer mogelijk. Het doel van de behandeling is het remmen van de ziekte en het verminderen van klachten. Dit heet een palliatieve behandeling.

Bij uitgezaaide prostaatkanker bestaat de behandeling meestal uit hormonale therapie. De prostaat en de prostaatkankercellen groeien door het hormoon testosteron. Hormonale therapie is eigenlijk een antihormoon therapie. Hormonale therapie remt de aanmaak van testosteron. Hierdoor kan de groei van prostaatkanker worden geremd.

Zijn bij de diagnose uitzaaiingen gevonden?

Dan kan de arts voorstellen de hormonale therapie te combineren met chemotherapie of een nieuwe vorm van hormonale therapie.

De meeste prostaatkankers kunnen na één tot drie jaar niet meer reageren op hormonale therapie. Het PSA gaat dan weer stijgen. De tumor is dan resistent geworden voor hormonale therapie. Dit heet castratie-resistente prostaatkanker, afgekort CRPC. Verschillende behandelingen zijn dan wellicht mogelijk:

- **Chemotherapie:** Chemotherapie is de behandeling van kanker met cytostatica. Dit zijn medicijnen die kankercellen doden of hun celdeling remmen. Daardoor kan de kanker geremd worden of kunnen tumoren kleiner worden. Chemotherapie wordt gegeven via het infuus.
- **Vormen van hormonale therapie:** Er zijn ook hormonale middelen die werken bij castratie-resistente prostaatkanker. Deze nieuwere medicijnen kunnen soms ook in een eerdere fase van de ziekte helpen.
- **Radioactief radium:** Heeft u castratie-resistente prostaatkanker met veel uitzaaiingen in de botten? Dan komt u mogelijk in aanmerking voor een behandeling met radioactief radium. Dit is een vorm van radionuclide-therapie. Radioactief radium geeft lokaal straling af en remt zo de groei van de prostaatkankercellen in de botten. Dit kan een langere overleving geven en pijnklachten in de botten verminderen. Het doel van de behandeling is dan ook om de levensduur te verlengen en de kwaliteit van leven te verbeteren.

Niet behandelen

In sommige gevallen zal de arts niet direct overgaan tot behandelen. U blijft wel nauwkeurig onder controle. Dit is bijvoorbeeld het geval als er maar weinig kankercellen zijn gevonden in de prostaat of de PSA-waarde in het bloed laag is. Dit wordt ook wel het ‘active surveillance’ genoemd.

Controle

U blijft onder controle bij uw eigen uroloog. Hij bekijkt regelmatig het verloop van de ziekte door herhaling van bepaalde onderzoeken. U kunt daarbij denken aan: lichamelijk onderzoek (rectaal toucher), bloedonderzoek (PSA-onderzoek) of een echo van de prostaat.

Wat kunt u zelf doen tijdens uw behandeling?

Roken

Patiënten die roken hebben meer kans op longproblemen en wondinfecties na een operatie. Rookt u? Dan adviseren wij u om te stoppen met roken. Na de operatie adviseren wij om minstens 2 weken niet te roken.

Alcohol

Patiënten die dagelijks alcohol gebruiken, hebben een verhoogde kans op verwardheid (delier) na een operatie. U gebruikt dagelijks alcohol? Dan adviseren wij u geen alcohol te gebruiken in verband met onthoudingsverschijnselen die tot 10-12 dagen na het stoppen kunnen optreden. Na de operatie adviseren wij om tot 2 weken na de operatie geen alcohol meer te gebruiken.

Heeft u hulp nodig bij het stoppen met roken of het gebruik van alcohol?

Neem dan contact op met de oncologie verpleegkundige urologie. Ook kunt u hiervoor bij uw huisarts terecht.

Gezond leven en voldoende eten en bewegen

Gezonde voeding en een goede conditie zijn belangrijk om de behandeling van kanker beter aan te kunnen en de kans op problemen te verminderen. Een gezonde levensstijl zoals gezonde voeding, niet roken, weinig alcohol en beweging, bijvoorbeeld dagelijks wandelen, zorgt ervoor dat uw lichaam meer bestand is tegen de zware behandelingen. Door te sporten zorgt u voor een goede lichamelijke conditie. Dit geeft u een betere start. Wanneer het

mogelijk is, kunt u tijdens en na de behandeling proberen te blijven sporten.

U kunt bij uw oncologie verpleegkundige urologie informatie vragen over sport/beweegprogramma's gericht op mensen met kanker.

Voldoende drinken

Voldoende drinken is vooral tijdens chemotherapie van belang om afvalstoffen via de nieren af te kunnen voeren. Gebruik tijdens chemotherapie geen voedingssupplementen, vitaminepillen of huismiddeltjes zonder overleg met uw oncoloog.

Voldoende eten

Door de eventuele behandeling met chemotherapie kunt u zich misselijk voelen en minder zin hebben om te eten en te drinken. Overleg met uw oncoloog of casemanager uro-oncologie als u moeite heeft voldoende te drinken of voldoende te eten. Wij kunnen u ook doorverwijzen naar de afdeling diëtiek.

Informatie

Voor meer informatie en adviezen over voeding kunt u terecht bij

- kanker.nl
- prostaatkankerstichting.nl
- wkof.nl over voeding en kanker

Angst en onzekerheid

Het horen van de diagnose kanker, maakt veel emoties los. Opeens is uw toekomst onzeker. Allerlei vragen spoken door uw hoofd. Wat gaat er de komende periode allemaal gebeuren? Word ik nog wel beter? U kunt zich in de steek gelaten voelen door uw eigen lichaam. De behandeling brengt veel onzekerheden met zich mee en roept vragen op als "Slaat de chemotherapie aan? Wat wordt er tijdens de operatie gevonden?"

Onderstaande tips kunnen u helpen om te gaan met uw eventuele angst en onzekerheid:

- Neem contact op met uw oncologie verpleegkundige urologie.
- Praat over uw gevoelens. Dat kan opluchten. Vindt u het moeilijk om met mensen te praten die u dierbaar zijn? Ga dan naar uw huisarts of een andere hulpverlener. Ook kunt u contact zoeken met lotgenoten of patiëntenorganisaties.

- Als u niet zo’n prater bent, kan het ook helpen uw gedachten op papier te zetten.
- Zoek afleiding. Ga iets doen wat u leuk vindt en probeer zo afleiding te vinden. Al is het maar voor even.
- Informeer u over de behandelmogelijkheden en maak samen met uw artsen keuzes over de behandeling.
- Meer informatie over de behandeling van kanker kunt u opvragen bij uw uroloog of oncologie verpleegkundige urologie. U kunt ook uw huisarts benaderen voor hulp.

De Lastmeter

De Lastmeter is een vragenlijst die u zelf invult. De antwoorden geven u en ons inzicht hoeveel last u heeft van bijvoorbeeld problemen, klachten en/of zorgen. De Lastmeter biedt u de mogelijkheid om aan uw zorgverleners te laten weten hoe het met u gaat.

De Lastmeter maakt helder aan welke (aanvullende) ondersteuning u behoefte zou kunnen hebben. De casemanager stuurt u de Lastmeter toe. Tijdens uw afspraak op de polikliniek zal de oncologie verpleegkundige urologie de Lastmeter met u bespreken.

Hulp

Als u aangeeft dat u hulp op psychologisch gebied nodig heeft kunt u dat aangeven bij uw casemanager uro-oncologie of uw uroloog. Dan kijken we samen met u hoe wij u het beste kunnen helpen.

U kunt dan denken aan een psycholoog. Wij kunnen u verwijzen.

Oncokompas

Oncokompas is een online hulpmiddel dat u helpt om inzicht te krijgen in uw kwaliteit van leven. Het geeft u praktische informatie, inzicht en adviezen voor grip op leven met kanker. U kunt uzelf aanmelden voor Oncokompas via www.oncokompas.nl/bovenij.

Nederlandse Kankerregistratie

Artsen en onderzoekers werken hard aan betere manieren om kanker te voorkomen, vroeger te ontdekken en te genezen. Daar hebben ze gegevens voor nodig van mensen die kanker hebben. Hoe meer gegevens, hoe beter kanker bestreden kan worden. Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) verzamelt alle gegevens over kanker in Nederland). De ziekenhuizen en IKNL hebben daar afspraken over gemaakt.

Hoe werkt de registratie van mijn gegevens?

Het ziekenhuis legt uw gegevens vast in een medisch dossier. Medewerkers van IKNL (registratiemedewerkers) mogen deze dossiers volgens afspraak met uw ziekenhuis inkijken. De gegevens die van belang zijn, verzamelen zij in een digitale databank: de Nederlandse Kankerregistratie. Het gaat hierbij om:

- uw naam en geboortedatum;
- in welke plaats u woont en waar u geboren bent;
- of u een man of een vrouw bent;
- de soort kanker;
- wanneer, hoe en in welk stadium de kanker is ontdekt;
- welke behandelingen u hebt gekregen.

Rechten van geregistreerde patiënten

Patiënten die geregistreerd zijn hebben verschillende rechten waarvan zij altijd gebruik kunnen maken. Deze rechten zijn afkomstig uit de Wet Bescherming Persoonsgegevens en staan beschreven in het reglement van de kankerregistratie.

Medisch wetenschappelijk onderzoek

Binnen het BovenIJ ziekenhuis wordt medisch wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd. Als u in aanmerking komt voor deelname aan wetenschappelijk onderzoek zal de specialist of oncologie verpleegkundige urologie dit met u bespreken.

(Research)verpleegkundige

Als u overweegt om mee te werken aan een onderzoek, dan kunt u een afspraak maken met (de research)verpleegkundige. U kunt tijdens dit gesprek vragen stellen over het onderzoek. Deelname is vrijwillig.

Als u besluit om deel te nemen aan een onderzoek, dan zal de (research)verpleegkundige u vragen een formulier te ondertekenen. Deelname aan wetenschappelijk onderzoek is altijd vrijwillig. U kunt altijd stoppen met deelname aan het onderzoek. Ook als u een handtekening heeft gezet.

Vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? U kunt ons gerust bellen.

Meer informatie online

Meer informatie vindt u ook op de volgende website(s):

- www.kanker.nl - alle betrouwbare informatie over kanker/ hulp en ondersteuning/lotgenootcontact/ trials.
- www.prostaatkankerstichting.nl - patiëntenvereniging voor prostaatkanker patiënten.
- http://websiteprostaatkanker.nl/over-vcp/ - website voor patiënten met prostaatkanker van de Nederlandse Vereniging voor Urologie.
- www.oncoline.nl - de medische richtlijn bevat wetenschappelijke aanbevelingen voor de diagnose en behandeling van prostaatkanker.
- www.cijfersoverkanker.nl voor het reglement van de Nederlandse Kankerregistratie.

Afdelingen

Urologie polikliniek

Telefoonnummer	020-634 6243
Route	33

https://www.bovenij.nl/aandoening-behandeling/prostaatkanker-behandelingstraject/prostaatkanker-behandelingstraject
Deze download is gemaakt op 25-11-2026 om 08.06 uur.